Bellesa de Wagner i dogmatisme de Nietzsche

written by Ramón Flecha | 25 de July de 2023

En comunicar el meu entusiasme per haver aconseguit, després d'anys, unes excel·lents entrades per a Parsifal en el Festival de Bayreuth, he comprovat una vegada més una sèrie d'errors fomentats pel nazisme i que estan encara molt presents. Considere que aclarir-los forma part imprescindible de l'educació musical, filosòfica i democràtica. Enguany tindrà especial difusió a Espanya ja que el granadí Heras-Casado és el primer espanyol que dirigirà la inauguració, després que Plácido Domingo rebera en 2018 sonats esbroncs per la seua direcció. En les converses d'estos dies tindreu una bona ocasió per a aclarir la confusió als qui vulguen saber-ho.

Nietzsche va ser tan amic i admirador de Wagner que va arribar a escriure: "La meua joventut hauria sigut insuportable sense la música de Wagner". Este tipus d'afirmacions podria portar a pensar que el filòsof gaudia intensament de la bellesa musical de les obres del compositor. A més, l'afició d'importants nazis a algunes obres de Wagner i la posició dels escrits de Nietzsche en contra de la pau, la democràcia, la igualtat i el feminisme han portat a molta gent a vincular la música de Wagner amb el nazisme.

En 1882, Txaikovski i Nietzsche van tindre la sort

d’assistir a l’estrena de Parsifal que es va realitzar precisament en Bayreuth, en el palau de l’òpera que es va fer al gust de Wagner i que va crear la forma que hui tenim de vore i escoltar òpera. Txaikovski va eixir encantat i va escriure: “El que ha esdevingut en Bayreuth és una cosa que els nostres nets i els seus fills continuaran recordant”. Nietzsche va eixir enfadat; el seu elemental error va ser creure que Wagner havia compost les òperes que li havien entusiasmat amb l’ideològic objectiu d’exaltar personatges mitològics nòrdics enfront d’uns espectadors que el filòsof considerava decadents cristians.

El filòsof es va enfadar en veure en Parsifal no sols el tema que va considerar cristià, del sant greal, sinó que Wagner demanara que no s’aplaudira per respecte al caràcter místic de l’obra. El seu dogmatisme ideològic tancava tota possibilitat d’entendre i gaudir de la bellesa musical del seu antic amic i a més portava al fet que es considerara amb dret a dir quin tipus de música havia de fer. Eixa interpretació ideològica de Nietzsche de les obres anteriors de Wagner va ser adoptada més tard per destacats nazis i veiem com encara es manté en l’actualitat. Per a fomentar eixa utilització de les seues òperes es va airejar un assaig (que sí que era lamentable) de Wagner contra els músics jueus i es va ocultar que va estar 12 anys exiliat per les seues idees progressistes en la revolució de 1848.

La música de Wagner no està al servei de cap ideologia, sinó de la bellesa. Penetra profundament en el sentiment humà amb temes com els nibelungs o el sant greal. La passió artística que desperta en tota mena de persones (expertes o no) és bellíssima i no té res a vore amb la seua utilització ideològica al servei del nazisme o de les arengues disfressades de filosofia, contra la pau, la democràcia, el feminisme i la igualtat. Són moltíssimes les persones demòcrates i pacifistes que van saber des del

principi apreciar la bellesa de les seues òperes. Quan les tenien a les seues ciutats, es reunien en cases per a escoltar-les mentre les representaven amb marionetes.

Quan alguns indesitjables embruten una bellesa, cal netejar-la. Aconseguim que tothom puga, si vol, gaudir de la música de Wagner en tota la seua bellesa i la seua esplendor.

[Imatge: Bayreuth.de]